

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย
วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 133 คน และครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 189 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก จำนวน 99 คน และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดนจังหวัดตาก จำนวน

126 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) แล้วใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจาก งานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหัวหน้าส่วน / กอง ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้ และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตัวเอง และบางส่วนจัดส่งทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้แนบซองพร้อมแสตมป์ และเขียนชื่อที่อยู่ผู้ส่ง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตากใน 5 ด้าน ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

1. แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 17 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งได้จากการนำผลวิจัยในขั้นตอนที่ 1 โดยนำข้อที่มีการปฏิบัติน้อยและน้อยที่สุด มีปัญหามากและมากที่สุด มากำหนดเป็นกรอบในการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์

แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยครอบคลุมเนื้อหางานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วทำการแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายใน

1.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรแก่บุคลากรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

มีการจัดทำบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกครั้ง รองลงมาคือ มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดประสบการณ์

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ มีการวางแผนในการจัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน รองลงมาคือ มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีกิจกรรมการผลิตสื่อการสอนร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนะนำให้คำปรึกษาผู้ปกครองในเรื่องการดูแลและวิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการจัดเตรียมเอกสาร/เครื่องมือ/และบันทึกการประเมินพัฒนาการเด็กที่ได้มาตรฐาน มีการแจ้งผลการประเมินผลพัฒนาการของเด็กแต่ละคนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และ มีการติดต่อประสานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเมื่อพบเด็กมีพัฒนาการผิดปกติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูได้รับการอบรม เรื่องการวัดผลและการประเมินผลพัฒนาการเด็ก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.5 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบงานในแต่ละด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนหรือปฏิทินการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการจัดกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายในที่หลากหลายและเพียงพอ

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

โดยภาพรวมปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ

2.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดมีเท่ากัน 2 ข้อ คือ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง และไม่มีการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่หลักสูตรแก่บุคลากร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ไม่มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรในการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารการจัดการใช้หลักสูตรไม่เหมาะสม

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดประสบการณ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยคือ ไม่มีการจัดทำบันทึกหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดการสนับสนุนและเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นเอง รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ คือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และเด็กไม่มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เองน้อย

2.4 ด้านการวัดผลและการประเมินพัฒนาการ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดการจัดการประชุมและจัดทำรายงานพัฒนาการของเด็กไม่ต่อเนื่อง รองลงมาคือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลพัฒนาการไม่หลากหลายและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ การประเมินผลพัฒนาการเด็กไม่ต่อเนื่อง

2.5 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดการจัดทำแผน หรือปฏิทินการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ การนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแบ่งงานไม่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบงานในแต่ละด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

3.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญลำดับแรก ได้แก่

3.1.1 ให้นำบุคลากรภายในโรงเรียนได้ศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เข้าใจ โดยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ รวมทั้งมีการอบรม ศึกษา ค้นคว้า และไปศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษากับโรงเรียนที่เป็นแกนนำและประสบผลสำเร็จ

3.1.2 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรแก่บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยลงเว็บไซต์ของโรงเรียน หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

3.1.3 จัดให้มีการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรวัตถุประสงค์ ความต้องการ และวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการจัดประสบการณ์ พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.2.1 ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอน ในระดับปฐมวัย เพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็น และความต้องการของชุมชน

3.2.2 โรงเรียนควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง และบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น เชิญปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรสอนทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3.2.3 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับการพัฒนาการของเด็ก แต่ละคน และจัดให้ครบ 6 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.3.1 ผู้บริหารให้การสนับสนุนการผลิตสื่อในด้านต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การเสริมความคิด โดยให้ข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อ และสื่อต้องใช้ประโยชน์ได้มาก มีความคงทนแข็งแรง

3.3.2 ครูผู้สอนควรเข้ารับการอบรม สำหรับการผลิตสื่อให้ตรงกับหน่วยการเรียนรู้ การสอน ประโยชน์ต่อการเรียนของเด็ก และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำ สื่อการเรียนการสอน

3.3.3 สื่อการเรียนการสอนควรหาง่ายในท้องถิ่น ราคาประหยัด และคุ้มค่า เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรม เช่น สื่อที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการพบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.4.1 การประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรประเมินให้ครบทุกด้าน โดยการสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์ประเมิน และมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ

3.4.2 ควรมีการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการเด็กเป็นขั้นตอน คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

3.4.3 คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมและจัดทำรายงานการ ประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง โดยช่วยกันสรุปปัญหาหรืออุปสรรค และหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในขั้นต่อไป

3.5 ด้านการนิเทศภายใน พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.5.1 ผู้บริหารหรือหัวหน้างานวิชาการมีการประชุมเพื่อจัดทำแผนหรือปฏิทิน การนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของโรงเรียนอย่างชัดเจน

3.5.2 ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องตรงตามแผนหรือปฏิทินการนิเทศภายใน

3.5.3 มีการสรุปผลการนิเทศและหาแนวทางแก้ไขร่วมกันภายในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก แล้วนำเสนอผู้บริหารทุกระดับเพื่อกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

I. สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ได้จัดตั้งและดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ

ส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้านแทน จึงอาจทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดประสิทธิภาพ ความรู้ และทักษะเพียงพอเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของถนอมรัตน์ทิษี (2549, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาล เมืองกระทุ่มแบน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมือง กระทุ่มแบนในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงสร้างการบริหารงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้กำหนดขอบข่ายงานการบริหารวิชาการให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยสร้างและ / หรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2541, หน้า 21 – 26) เพราะหลักสูตรสามารถที่จะสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดรวบยอด และความต้องการ พื้นฐานของเด็กแต่ละคนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุไรพร เสนาะ (2545, บทคัดย่อ) ที่ได้ วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียน เมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านการใช้หลักสูตร ครูชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ ใช้แนวการจัดประสบการณ์ของสำนักการบริหารการศึกษาท้องถิ่น ร่วมกับหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และมีการพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพของเด็ก และสภาพของท้องถิ่น

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำ บันทึกหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลสามารถนำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาเด็ก อีกทั้งหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ต้องคำนึงถึง ความสามารถ ความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่จัดจะต้องมีความสอดคล้องกับ พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะเรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับ ประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติจริง การคิดค้น และการแสดงออก (นันทิยา น้อยจันทร์, 2548, หน้า 129) สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552, หน้า 51) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัด

เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้ดูแลเด็กร้อยละ 60 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก และได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ โดยยึดแผนการจัดประสบการณ์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหลัก และมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของชุมชน ในการจัดประสบการณ์แต่ละวันจะจัดกิจกรรมสำหรับเด็กให้ครบ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมวงกลมกิจกรรมสร้างสรรค์กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนในการจัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อการเรียนรู้ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดการเรียนการสอนของครู ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ทั้งการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ และจัดเตรียมสื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาที่กำหนด และสาระที่เด็กเรียนรู้ (กุลยา ตันติพลาชีวะ, 2550, หน้า 294) สอดคล้องกับแนวคิดของปัญญา แก้วกียร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545, หน้า 49) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการเลือกสื่อสรุปได้ว่า ควรเลือกสื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย และเรื่องที่สอน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่ หรือสถานภาพของโรงเรียน มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย และเลือกสื่อเพื่อใช้ฝึกและส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ อาดิษฐ์กษณ์ (2549, หน้า 45) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดหาและผลิตสื่อฯ เพื่อพัฒนาเด็กด้านทักษะกระบวนการคิดและทักษะทางภาษา ความเจริญเติบโตของกล้ามเนื้อ และประสาทสัมผัสทั้งห้า อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนะนำให้คำปรึกษาผู้ปกครองในเรื่องการดูแลและวิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะผู้ปกครองย่อมรู้ว่าบุตรหลานของตนมีพัฒนาการด้านใดที่ดีหรือไม่ดี แต่ผู้ปกครองอาจจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นผู้ที่แนะนำให้คำปรึกษาควรเป็นครูนั่นเอง แตกต่างจากผลการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552, หน้า 58) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการน้อย

1.5 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบงานในแต่ละด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยแบ่งกระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยผ่านตัวกลาง คือ ครูบุคลากรทางการศึกษา (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 85) โดยมีเป้าหมายให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงทำให้ผลการวิจัยข้อนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากผลการวิจัยของอภิรดี มนูญพันธ์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศงานวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านการนิเทศงานวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

โดยภาพรวมปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก มีการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2552, หน้า 1-2) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม แตกต่างจากผลการวิจัยของชูเกียรติ เทพอรินันท์ (2551, หน้า 75) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาหิน องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมมีปัญหาในระดับต่ำ

2.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง และไม่มีการประชุมสัมพันธ์ และเผยแพร่หลักสูตรแก่บุคลากร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของประเทศมากที่สุด จึงทำให้ครูผู้สอนมุ่งเน้นไปที่การอบรม

ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรแบบใหม่ ส่งผลให้ขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของเขาว์ ชั่งกริส (2547, หน้า 101) ที่พบว่า มีปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก ได้ดำเนินการด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และคู่มือหลักสูตรฯ เพื่อจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้ / ประสบการณ์สำคัญ / สาระที่ควรเรียนรู้ และสภาพที่พึงประสงค์ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2541, หน้า 21 – 26) ซึ่งอาจทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ให้ความไว้วางใจ และมั่นใจว่าครูผู้สอนย่อมมีวิธีการสอนที่ดีสำหรับเด็กอยู่แล้ว จึงไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนพล ดอนชวนชม (2552, หน้า 83) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่จัม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม ปัญหาด้านการจัดประสบการณ์มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดการสนับสนุนและเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมากเกินไป จนลืมความสำคัญของ สื่อการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนและเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ระหว่างผู้สื่อและผู้รับสื่อการสอนเพื่อส่งผลให้การสอนบรรลุเป้าหมายและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี อีกทั้ง การเผยแพร่สื่อให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้นำไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาสื่อ ของตนเองให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี เขตนิมิต (2548, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหา การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการวัดผลและการประเมินพัฒนาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดการจัดการประชุมและจัดทำรายงานพัฒนาการของเด็กไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่ง

ของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) หากไม่ได้ประเมินและรายงานพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและสม่ำเสมอก็จะทำให้ไม่มีข้อมูลว่าจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านใดบ้าง และตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ แตกต่างจากผลการวิจัยของภูวคณ ภูวภรณ์ (2552, หน้า 87) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ ขาดการจัดทำแผนหรือปฏิทินการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศการดำเนินงานการศึกษาปฐมวัย เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่วางไว้ (อพิสมัย วุฒิพรพงษ์, 2540, หน้า 59) ดังนั้นหากไม่มีกรจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนเครื่องมือการนิเทศ ย่อมทำให้ครูดูแลเด็กไม่สามารถจัดเตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสามารถ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัมพร สุวรรณประเทศ (2545, หน้า 35) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายใน คือ ไม่มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศให้ครูทราบล่วงหน้า แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของธนพล ดอนชวนชม (2552, หน้า 83) ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการจัดประสบการณ์ในส่วนขององค์ประกอบด้านการนิเทศการจัดประสบการณ์ผู้ดูแลเด็ก พบว่า การวางแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

3.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ ให้นุเคราะห์ภายในโรงเรียนได้ศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เข้าใจ โดยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ รวมทั้งมีการอบรม ศึกษา ค้นคว้า และไปศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษากับโรงเรียนที่เป็นแกนนำและประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรเป็นแผนการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพัฒนาการในทุกด้านตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (ประยงค์ เนาวบุตร, 2545, หน้า 5) ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความรู้และความเข้าใจ

ในการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, หน้า 21–26) ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดขอบข่ายงานการบริหาร วิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารการจัดประสบการณ์ไว้ว่า การสร้างและ/หรือพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น ต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ ของท้องถิ่น โดยจัดประชุม สัมมนา ศึกษาเอกสาร หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของชนพล ดอนชวนชม (2552, หน้า 125) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเรื่องการใช้หลักสูตร

3.2 ด้านการจัดประสบการณ์ พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ คือ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอนในระดับปฐมวัย เพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็น และความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดประสบการณ์เป็นการจัดเตรียม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ ซึ่งพร้อมที่จะให้เด็กเรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยตรงกับสิ่งเหล่านั้นเพื่อให้เกิดการขยายประสบการณ์ และการเรียนรู้ไปสู่ การพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ (เขาวนาถ เลหาบรรจง, 2545, หน้า 34) และแนวทางการจัดประสบการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) แนวทางหนึ่งก็คือให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งทางการ วางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ สอดคล้อง กับจรรยา ชินสี (2552, หน้า 58) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ควรให้ชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ ผู้บริหารให้การสนับสนุน การผลิตสื่อในด้านต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การเสริมความคิด โดยให้ข้อเสนอแนะในการ ผลิตสื่อ และสื่อต้องใช้ประโยชน์ได้มาก มีความคงทนแข็งแรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อเป็นเครื่องมือ ที่เป็นตัวกลางนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นอย่างดี และช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทุกรูปแบบ (พรทิพย์ วินโกมินทร์, 2542, หน้า 1) สอดคล้องกับวามณี ภูเสถวี (2542, หน้า 165) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการเลือกสื่อการสอนว่าจะต้องเลือกสื่อที่มีประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา บทเรียน และจุดประสงค์ที่จะสอน เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน สะดวกในการใช้วิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป ต้องเป็น

สื่อที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง และมีราคาไม่แพงจนเกินไป ถ้าจะผลิตเองควรคุ้มค่ากับเวลาและการลงทุน โดยเน้นการนำวัสดุอุปกรณ์หาง่าย ราคาไม่แพง และมีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อ เพื่อลดปัญหาความไม่พอเพียงของสื่อ

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญคือ การประเมินพัฒนาการของเด็กควรประเมินให้ครบทุกด้าน โดยการสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์ประเมิน และมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องของกิจกรรมประจำวัน และครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน โดยมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และการประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติ และนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกตซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่อง และบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนพล ดอนชวนชม (2552, หน้า 125) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแห่ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการจัดทำแบบประเมินพัฒนาการผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของผู้ดูแลเด็ก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ และควรมีการจัดให้มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้ได้ทราบจุดแข็ง และจุดอ่อนของพัฒนาการเด็กและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการจัดประสบการณ์เด็กในพัฒนาการด้านต่าง ๆ

3.5 ด้านการนิเทศภายใน พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารหรือหัวหน้างานวิชาการมีการประชุมเพื่อจัดทำแผนหรือปฏิทินการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของโรงเรียนอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศการดำเนินงานการศึกษาปฐมวัย เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่วางไว้ (อพิสมัย วุฒิพรพงษ์, 2540, หน้า 59) ดังนั้น การนิเทศภายในจะต้องมีการวางแผนการนิเทศให้ชัดเจน ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2541, หน้า 21 – 26) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในต้องมีการวางแผน/โครงการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศและดำเนินการนิเทศภายในตามแผน/โครงการ โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงานและผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนพล ดอนชวนชม (2552, หน้า 125) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแห่ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า จัดให้มีการนิเทศแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยจัด

ให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กจากคณะกรรมการทุกฝ่าย พร้อมทั้งจัดให้มีการวางแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการนิเทศระหว่างคณะกรรมการและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก โดยภาพรวม มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้นนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บริหารงานวิชาการทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติเป็นระบบทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเพราะทุกด้านมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารหรือหัวหน้างานวิชาการควรมีการประชุมเพื่อจัดทำแผนหรือปฏิทิน การนิเทศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของโรงเรียนอย่างชัดเจน
2. ควรดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องตรงตามแผนหรือปฏิทินการนิเทศภายใน
3. ควรมีการสรุปผลการนิเทศและหาแนวทางแก้ไขร่วมกันภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วนำเสนอผู้บริหารทุกระดับเพื่อกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป
4. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อในด้านต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเลือกสื่อ เช่น ควรหาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น ราคาประหยัด และคุ้มค่า เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรม
5. ครูผู้สอนควรเข้ารับการอบรม สำหรับการผลิตสื่อให้ตรงกับหน่วยการเรียนรู้ การสอน ประโยชน์ต่อการเรียนของเด็ก และศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
6. ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ควรเข้ารับการอบรม ศึกษา ค้นคว้า และไปศึกษาดูงานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษากับโรงเรียนที่เป็นแกนนำและประสบผลสำเร็จ
7. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรแก่บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง ได้รับความอย่างต่อเนื่อง โดยลงเว็บไซต์ของโรงเรียน หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

8. ควรจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรวัตถุประสงค์ ความต้องการ และวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นเฉพาะด้าน คือ ด้านการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณภาพและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับด้านกรณีศึกษาใน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดประสบการณ์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก

4. ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์